

La manca de pluges i les onades de calor fan preveure un any molt dur per als boscos de Catalunya

La Garrotxa seria la comarca més sensible, amb un 50 % dels seus boscos en situació de vulnerabilitat alta, seguida de prop pel Ripollès, l'Alt Empordà i la Selva

La primavera de 2022, calorosa i seca a la majoria del territori català, s'ha combinat amb el juny més càlid des de 2003 segons el Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) i una manca de pluges crònica. De fet, les anomalies de precipitació de l'últim mes mostren que a la immensa majoria del territori ha plogut menys de la meitat del que és habitual per aquesta època de l'any, o fins i tot menys del 30 % del que plou de mitjana.

Per aquest motiu, es preveu una campanya d'estiu molt dura per als boscos catalans i la situació no millorarà si no plou a de forma abundant a les zones afectades per sequera. Les masses forestals més afectades per un episodi greu de sequera serien aquelles on els arbres són més susceptibles pel fet d'haver crescut en condicions climàtiques més favorables i estar menys adaptats a la sequera.

L'equip científic del CREAM encoratja a la ciutadania a extremar les precaucions al camp i a ser participants del seguiment de l'estat de salut dels boscos a través del projecte AlertaForestal. Aquesta plataforma permet, a través d'una aplicació mòbil i una web-app [<https://app.alertaforestal.com/login>], notificar amb fotografies els paisatges forestals afectats per sequera, entre d'altres.

Més endavant, aquestes dades ciutadanes es complementaran amb les dades del projecte DEBOSCAT, la Xarxa de Seguiment de l'Estat de Salut dels Boscos que impulsa el Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural i que coordina el CREAM. El DEBOSCAT durà a terme durant el setembre el seguiment de l'estat dels boscos arreu de Catalunya i recollirà les dades aportades pel cos d'Agents Rurals que col·labora en aquest seguiment exhaustiu. Amb aquesta informació es podrà acotar el grau d'afectació concret, les zones més afectades i les espècies. Fins aquell moment, la participació ciutadana pot ser clau per anar seguint els efectes de la sequera a temps real.

Els arbres de Catalunya estan patint una sequera de llarga durada, cada cop més habituals pels efectes del canvi climàtic, i tot i que no morin es van debilitant i caldrà tenir present que la seva capacitat de recuperació pot arribar al seu límit. "La sequera està afectant al creixement dels arbres, a la seva capacitat d'emmagatzemar carboni i al seu estat de salut en general. Per això, ara més que mai, és important que la gent participi en AlertaForestal i ens ajudi a tenir un bon seguiment de l'estat de salut dels boscos catalans i un registre exhaustiu de les zones afectades per alguna de les cinc alertes disponibles en el projecte, entre les quals, la sequera", explica Mireia Banqué, tècnica de recerca del CREAM i coordinadora d'AlertaForestal.

[img:https://dades.grupnacioidigital.cat/.../redaccio/arxius/imatges/202207/575_1658849938mapa_vulnerabilitat_catalunya.jpg]

Mapes DELS boscos vulnerables de Catalunya. Foto: CREAM.

Un impacte desigual

Tot i que les altes temperatures i la manca de pluges s'estiguin donant gairebé arreu de Catalunya, l'impacte de la sequera no serà necessàriament uniforme. Un bosc serà més o menys resistent segons les condicions climàtiques que hagi hagut de suportar

[<https://blog.creaf.cat/noticies/els-arbres-mes-vulnerables-la-sequera-son-els-que-han-crescut-en-millors-condicions-climaticues/>] al llarg de la seva vida. En aquest sentit, esdevé amb especial importància l'anomalia de precipitació, la qual indica la diferència entre la precipitació actual i el valor mitjà històric per a aquesta època de l'any.

“Fins ara, les zones on veiem més decaïment és on hi ha més anomalia, és a dir, on normalment plou molt i algun any en concret plou poc. Per exemple, al 2016, un any especialment sec, vam veure que el 72 % de les hectàrees de nova afectació per sequera que vam registrar al DEBOSCAT es donaven en zones on havia plogut entre un 0 i un 50 % respecte la mitjana climàtica. Les anomalies de l'estiu no són determinants per si soles, però sí que són un factor important a tenir en compte”, afirma Banqué.

També hi haurà una afectació diferent segons l'estructura i composició del bosc. Els boscos més densos estan més estressats perquè l'aigua disponible s'ha de repartir entre més arbres. Per dir-ho d'una manera més visual: si en una casa on hi viuen dues persones n'hi convides una dotzena i no augmentes l'entrada de recursos, probablement tindran més dificultats per a viure-hi. També dependrà molt de la sensibilitat d'aquestes persones. En el cas dels arbres, els planifolis són més sensibles a la sequera, però alhora els més resistents.

Les alzines i els roures són els primers a assecar-se i perdre les fulles, però també hi estan més acostumats i podran recuperar-se perquè són espècies rebrotadores. Les coníferes (els pins, avets, etc.), en canvi, sembla que aguanten més la sequera però quan tenen les acícules marrons és perquè ja estan morts i sense possibilitat de recuperació.

Segons el Mapa de Vulnerabilitat dels Boscos de Catalunya (Vulnemap), una eina desenvolupada pel CREAM en col·laboració amb la Diputació de Girona que prediu quins boscos de Catalunya seran més o menys vulnerables a la sequera, Girona és la demarcació catalana més vulnerable

[<https://blog.creaf.cat/noticies/girona-es-la-provincia-catalana-amb-els-boscos-mes-vulnerables-la-sequera/>]. En un escenari de sequera greu, la Garrotxa seria la comarca catalana més sensible, amb un 50 % dels seus boscos en situació de vulnerabilitat alta, seguida de prop pel Ripollès, l'Alt Empordà i la Selva.

Font del document:

<https://www.naciodigital.cat/baixmontseny/noticia/17963/manca-pluges-onades-calor-fan-preveure-any-molt-dur-boscos-catalunya>